

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 358/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Vincentom Lechmanom, advokátom, Popradská 80, Košice, proti postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 4 CoKR 35/2022 a uzneseniu z 13. decembra 2022 a postupu Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 30 K 1/2021 a uzneseniu z 31. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 24. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na zachovanie rovnosti v súdnom konaní podľa čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 47 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušiť obidve napadnuté rozhodnutia, vec vrátiť Okresnému súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania. Podaním doručeným ústavnému súdu 22. marca 2023 sťažovateľka navrhla vydať dočasné opatrenie, ktorým sa ukladá okresnému súdu a správcovi konkurznej podstaty JUDr. Gabrielovi Šoltésovi zdržať sa vykonávania úkonov (a oprávnení) konkurzného konania v konaní vedenom pod sp. zn. 30 K 1/2021 na základe napadnutých rozhodnutí, a to až do právoplatnosti rozhodnutia o ústavnej sťažnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých rozhodnutí a ostatných príloh vyplýva, že [REDAKOVANÉ], správca konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „pôvodný

navrhovateľ“ alebo „[REDAKOVANÉ]“), podal 7. januára 2021 na sťažovateľku (dlžníka) návrh na vyhlásenie konkurzu. Okresný súd uznesením č. k. 30 K 1/2021-172 zo 16. februára 2021 začal konkurzné konanie proti sťažovateľke (ďalej len „uznesenie o začatí konkurzného konania“). Uznesením č. k. 30 K 1/2021-698 z 31. marca 2022 (ďalej len „uznesenie okresného súdu o vyhlásení konkurzu“) okresný súd okrem iného vyhlásil konkurz na majetok sťažovateľky a za správcu podstaty ustanovil predbežnú správkyniu JUDr. Ingrid Kovalčukovú. Uznesenie bolo v Obchodnom vestníku č. 68/2022 zverejnené 7. apríla 2022 a účinky doručenia nastali 8. apríla 2022. Sťažovateľka proti uzneseniu okresného súdu o vyhlásení konkurzu podala riadne a včas odvolanie. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 4 CoKR 35/2022-1182 z 13. decembra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) potvrdil uznesenie okresného súdu o vyhlásení konkurzu ako vecne správne.

3. Krajský súd v napadnutom uznesení po zhrnutí postupu okresného súdu, uznesenia o vyhlásení konkurzu, odvolania sťažovateľky, vyjadrenia navrhovateľa k odvolaniu a repliky sťažovateľky uzavrel, že odvolanie nie je dôvodné vo vzťahu k žiadnemu z uplatnených odvolacích dôvodov. Stotožnil sa so skutkovými zisteniami okresného súdu a s jeho právnym posúdením, skutkový stav považoval za zistený v potrebnom rozsahu, do úvahy boli vzaté všetky rozhodujúce skutočnosti a vykonané dôkazy okresný súd správne vyhodnotil podľa svojej úvahy. Správne bol posúdený podaný návrh na vyhlásenie konkurzu. Podľa krajského súdu okresný súd presvedčivo a logicky odpovedal na každý relevantný argument, odôvodnenie spĺňa podmienky zrozumiteľnosti a presvedčivosti. Na doplnenie krajský súd uviedol, že zásadnou otázkou bolo posúdenie splnenia zákonných podmienok vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka. Zistil, že okresný súd začal konkurzné konanie proti sťažovateľke na základe návrhu veriteľa, v ktorom okrem svojej pohľadávky vo výške 252 822,30 eur právoplatne priznanej uznesením Okresného súdu Michalovce č. k. 16 Cb 1/2012-971 z 1. augusta 2019 (ďalej len „uznesenie o trovách“) označil ďalších štyroch veriteľov s pohľadávkou 30 dní po lehote splatnosti.

4. Podľa krajského súdu je pre toto konanie právne bezvýznamné, že návrh na vyhlásenie konkurzu bol podaný v rovnaký deň, ako došlo k zverejneniu doplnenia súpisu podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], o pohľadávku voči úpadcovi vo výške 252 822,30 eur označenú v návrhu na vyhlásenie konkurzu, keďže pohľadávka ako taká existuje bez ohľadu na to, či ju správca vedie v súpise podstaty úpadcu alebo nie. Vzhľadom na § 76 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z. z.“) aj prípadné nezapísanie pohľadávky do súpisu nemá vplyv na jej prípadnú existenciu a nevyklučuje jej procesné uplatnenie v konaní. Do súpisu sa podľa § 78 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. zapisuje aj majetok, ktorého zahrnutie do podstaty je sporné. V konaní nebolo preukázané, že uvedená pohľadávka bola vylúčená zo súpisu podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], a za tento záver nesvedčí ani prípadné konanie iniciované zo strany sťažovateľky na základe vylučovacej žaloby. Jej názor o predčasnosti a neprípustnosti návrhu na vyhlásenie konkurzu je preto nesprávny.

5. Pri odvolacej námietke o včasnom neuhradení preddavku na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu (ďalej len „preddavok“) krajský súd priblížil účinky začatia konkurzného konania podľa zákona č. 7/2005 Z. z. Nebolo sporné, že preddavok bol uhradený a z pohľadu rozhodovania o začatí konkurzného konania bolo bez právneho významu jeho pripísanie na účet deň po dni podania návrhu na vyhlásenie konkurzu. Súd je povinný vyzvať navrhovateľa

na odstránenie nedostatkov podľa § 14 zákona č. 7/2005 Z. z., avšak samotný navrhovateľ nedostatok odstránil, preto ho nebolo potrebné vyzývať na úhradu alebo odmietnuť návrh len z dôvodu nezaplatenia preddavku pred podaním návrhu. K úhrade preddavku z účtu [REDAKOVANÉ], krajský súd uviedol, že pre účely preddavku podľa § 13 zákona č. 7/2005 Z. z. je irelevantné, kto tento náklad vynaložil, keďže rozhodujúcou je úhrada preddavku spojená s konkrétnym návrhom na vyhlásenie konkurzu, ako to bolo v prejednávanej veci.

6. Krajský súd k sťažovateľkinej námietke o fingovaných pohľadávkach uviedol, že navrhovateľom označené pohľadávky voči sťažovateľke predstavujú trovy konania strany sporu, ktorou bola spoločnosť [REDAKOVANÉ], pričom právny zástupca bol iba platobným miestom. Je bez právneho významu, že tieto trovy konania neboli prihlásené v zákonnej lehote do konkurzu na majetok [REDAKOVANÉ], keďže zákon s neprihlásením pohľadávky veriteľa v zákonnej lehote nespája jej zánik, resp. nemožnosť jej prihlásenia a následne aj uspokojenia aj neskôr. Aj na takúto prihlášku sa prihliada, veriteľ však nemôže vykonávať hlasovacie právo a ďalšie s ňou spojené práva. Za osvedčenie spornosti označených pohľadávok z titulu trov konania nemožno považovať skutočnosť, že sťažovateľka podala dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu, ktorým bola pohľadávka na trovy konania priznaná súdom. Rozhodnutie o pohľadávke je právoplatné, kým sa nepreukáže, že bolo zrušené na základe mimoriadneho opravného prostriedku, nepostačuje len jeho podanie.

7. Na námietku o nepreukázaní pohľadávky (predložením opravného uznesenia č. k. 16 Cb 1/2012-984 z 12. septembra 2019) krajský súd uviedol, že týmto rozhodnutím došlo iba k oprave záhlavia uznesenia o trovách, čo nemalo žiaden vplyv na jeho výrokovú časť, ktorou sa rozhodovalo o samotnej výške trov právneho zastúpenia. Je preto potrebné odmietnuť prílišné formalistické požiadavky sťažovateľky v tomto smere.

8. K námietke o neodstránení všetkých nedostatkov návrhu a o nepredložení podstatných príloh návrhu osvedčujúcich existenciu a pravosť pohľadávok označených navrhovateľom, čo malo viesť k odmietnutiu návrhu, a nie k proaktívnemu vykonávaniu úkonov namiesto navrhovateľa, krajský súd uviedol, že musí *ex offico* skúmať preukázanie pohľadávky navrhovateľom (veriteľom) podľa § 12 zákona č. 7/2005 Z. z. Zo spisu vyplýva, že uznesenie o trovách navrhovateľ predložil s návrhom na vyhlásenie konkurzu bez doložky právoplatnosti a vykonateľnosti, na čo bol okresným súdom vyzvaný. Toto úradné osvedčenie sa mu nepodarilo doložiť z dôvodu na strane Okresného súdu Michalovce. Samotná doložka právoplatnosti a vykonateľnosti nemá povahu rozhodnutia, iba úradného osvedčenia určitej právne významnej okolnosti. Postup okresného súdu bol podľa krajského súdu v medziach zákona, keď *ex offico* vykonal dokazovanie o existencii doložky právoplatnosti a vykonateľnosti uvedeného rozhodnutia podľa § 185 ods. 2 Civilného sporového poriadku, a to vo verejnom registri. Opačný prístup okresného súdu by skôr svedčil o odňatí práva na prístup k súdu účastníkovi konania.

9. K polemike sťažovateľa, že register doložiek právoplatnosti nemôže plniť funkciu verejného registra s právnymi účinkami, krajský súd dodal, že tento register je vytvorený práve na základe údajov z centrálného informačného systému súdov a pokiaľ nie je preukázaný opak, vychádza sa z pravdivosti toho, čo sa v ňom osvedčuje alebo potvrdzuje. Sťažovateľka napriek spochybňovaniu osvedčovacej doložky uznesenia o trovách s právoplatnosťou a vykonateľnosťou 31. decembra 2021 nepreukázala opak. Ak uznesenie o trovách nie je právoplatné, nebol dôvod, aby

sťažovateľka proti nemu iniciovala podanie mimoriadneho opravného prostriedku, ako sama uvádzala.

10. Podľa krajského súdu navrhovateľ osvedčil existenciu a dlžník neosvedčil spornosť označenej pohľadávky [REDAKOVANÉ], vo výške 252 822,30 eur z titulu trov odvolacieho a dovolacieho konania, ktorú doložil uznesením o trovách podľa § 12 ods. 2 písm. b) zákona č. 7/2005 Z. z. Uvedené rovnako platí pre ďalšiu navrhovateľom označenú pohľadávku z toho istého exekučného titulu, ktorá bola priznaná veriteľovi [REDAKOVANÉ], v rovnakej výške z rovnakého titulu.

11. Sťažovateľka si podľa krajského súdu musela byť vedomá, že vydaním uznesenia o začatí konkurzného konania okresný súd vyhodnotil, že veriteľský návrh na vyhlásenie konkurzu spĺňa zákonom ustanovené náležitosti. Rovnako jej muselo byť zrejmé, že ak okresný súd ustanovil predbežného správcu, zastával názor, že nie sú dôvody na iné rozhodnutie ako vyhlásenie konkurzu, čiže dlžník neosvedčil svoju platobnú schopnosť. Krajský súd okrem iného zdôraznil materiálne nazeranie na spravodlivé súdne konanie a zhrnul, že nezistil sťažovateľkou namietané vady procesného postupu v konaní pred okresným súdom, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci, ktoré by viedli k vecne nesprávnemu meritórnemu rozhodnutiu súdu. Konštatoval správnosť záveru okresného súdu, že dlžník má viac ako jedného veriteľa, viac ako jeden peňažný záväzok 30 dní po lehote splatnosti a taktiež majetok dlžníka postačuje na úhradu nákladov konkurzu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

12. K porušeniu práv na spravodlivý proces a súdnu ochranu došlo v dôsledku akceptovania úkonov navrhovateľa zo strany súdu, ktoré neboli v súlade s požiadavkami na preukázateľnosť uplatňovaného nároku podľa Civilného sporového poriadku a zákona č. 7/2005 Z. z. V prvom rade napriek súdnemu priznaniu náhrady trov konania nie sú splnené podmienky týkajúce sa existencie pohľadávky. Navrhovateľ tieto skutočnosti nepreukázal, sťažovateľka ich namietala a súdy sa nimi nezaoberali. Akceptovaním takto spochybnených a priznaných trov by išlo o bezdôvodné obohatenie na strane [REDAKOVANÉ] Strážske v likvidácii, ako úpadcu. K rozsahu vyplatenej odmeny advokátovi odkazuje sťažovateľka na nález vo veci sp. zn. III. ÚS 114/2017.

13. Porušenie vyplýva aj z právneho posúdenia súdom, čo sa týka oprávnenosti a účinnosti uplatňovania pohľadávok. Konštatovanie súdu, že nebolo preukázané, že pohľadávka bola vylúčená zo súpisu podstaty, je v rozpore s jeho tvrdením, že uplatňovaná pohľadávka nemusela byť v súpise podstaty, pretože existovala. Ak nemusela byť zapísaná (ani v čase podania návrhu nebola), nemohla byť ani vylúčená.

14. Porušenie spočíva v súdnej akceptácii dôvodov a listín predkladaných pôvodným navrhovateľom [REDAKOVANÉ], ktoré nespĺňali zákonné náležitosti. Ten napriek výzve okresného súdu na odstránenie nedostatkov návrhu (uznesenie z 19. januára 2021) ich úplne neodstránil, keď nepredložil uznesenie o trovách opatrené doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti a opravné uznesenie Okresného súdu Michalovce č. k. 16 Cb 1/2012-984 z 12. septembra 2019 ani v kópii. Ani druhá pohľadávka nebola riadne preukázaná, súdy sa uspokojili s pochybným tvrdením, že sťažovateľka má „s vysokou pravdepodobnosťou záväzky aj voči iným subjektom“. Okresný súd nerešpektoval § 12 zákona č. 7/2005 Z. z. a je značne pochybné, ako dodržiaval práva

na spravodlivý proces. Žiadny zo súdov nespochybnil tento nedostatok, krajský súd to obhájil konštatovaním, že ide o prílišné formalistické požiadavky sťažovateľky.

15. Rozporný s rovnosťou strán a diskriminačný je postup, keď súdy na jednej strane pri hodnotení jej obrany akceptujú, že konkurzné konanie je prísne formálne, a na druhej strane na jej námietky o splnení formálnych podmienok konania navrhovateľom zaujímajú postoj o formalizme. Nemožno sa stotožniť s ústavnosťou postupu súdov, ak formálne a taxatívne znenie zákona považujú za formalistické. Zároveň sťažovateľka nedostala odpoveď na svoju podstatnú argumentáciu, a tak odôvodnenie napadnutých rozhodnutí nemožno považovať za dostatočné a presvedčivé.

16. Okresný súd po nepredložení požadovaných dokladov navrhovateľom sám vykonal dokazovanie o existencii doložiek právoplatnosti a vykonateľnosti navrhovateľom predložených súdnych rozhodnutí v registri doložiek právoplatnosti. Žiadny všeobecne záväzný právny predpis neupravuje podmienky zriadenia, existencie a používania takéhoto registra, konanie súdov v takej veci preto nemá zákonný podklad. Krajský súd námietky sťažovateľky označil za polemiku, hoci poukazovala na konkrétne prípady evidovania doložiek vo vzťahu k neskôr zrušeným rozhodnutiam v tomto spore. Tvrdenie krajského súdu, že doložka právoplatnosti a vykonateľnosti nemá povahu rozhodnutia, ale iba úradného osvedčenia určitej právne významnej okolnosti, je v príkrom rozpore s požiadavkami podľa § 12 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z., kde sa výhradne uvádza ako akceptovateľné predkladanie vykonateľných rozhodnutí. Okresný súd svojvoľne plnil za navrhovateľa povinnosť odstrániť vady návrhu. Súd nemá možnosť realizovať dokazovanie spôsobom, ako to vykonal okresný súd, to by malo podliehať zásade kontradiktórnosti súdneho konania. Pokiaľ súd vykonal dokazovanie mimo pojednávania a bez účasti sťažovateľky, porušil jej právo na spravodlivé súdne konanie.

17. Okresný súd uprednostnil záujem navrhovateľa na úkor sťažovateľky, na jej strane sú zrejmé dané dôsledky škôd takéhoto nerovného rozhodovania.

18. Návrh na rozhodnutie o dočasnom opatrení je odôvodnený tým, že súdne konanie o vyhlásení a realizovaní konkurzu na majetok sťažovateľky má na jej osobu likvidačné účinky a nezvratné následky. Okresný súd realizuje proti nej úkony, v januári 2023 ustanovil nového správcu podstaty, ktorý je oprávnený a povinný realizovať úkony smerujúce k speňaženiu majetku sťažovateľky a iné úkony. Výkonom uvedených súdnych rozhodnutí a realizáciou oprávnení správcu podstaty na podklade napadnutých rozhodnutí dôjde k nenapraviteľnému stavu na strane sťažovateľky. Ujma hroziaca sťažovateľke (zánik hmotnoprávnej a procesnej spôsobilosti, nepriaznivé následky realizácie úkonov speňažovania majetku) je nepomerne vyššia ako ujma, ktorá môže vzniknúť vydaním dočasného opatrenia tretím osobám.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a popri zisťovaní, či obsahuje zákonom požadované náležitosti, skúmal, či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K porušeniu práv napadnutým postupom a rozhodnutím okresného súdu:

20. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu o vyhlásení konkurzu bola sťažovateľka oprávnená podať odvolanie, čo aj využila. Odvolanie predstavovalo účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého následne krajský súd ako súd odvolací podľa Civilného sporového poriadku poskytoval ochranu základným právam i právam zaručeným medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľka namieta v ústavnej sťažnosti. Dokazuje to i skutočnosť, že krajský súd o odvolaní sťažovateľky rozhodol meritórne potvrdzujúcim výrokom. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorá ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru uznesením okresného súdu o vyhlásení konkurzu.

21. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

III.2. K porušeniu označených práv napadnutým postupom a uznesením krajského súdu:

22. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie sťažovateľkou označených základných práv napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o vyhlásení konkurzu. Sťažovateľka namieta nesplnenie podmienok na začatie konkurzného konania a na vyhlásenie konkurzu, akceptovanie návrhu navrhovateľa a nevysporiadanie sa súdu s jej námietkami, nerovný a diskriminačný postup pri vykonávaní a hodnotení dôkazov, svojvôľu, nezákonnosť a ústavne nekonformný výklad príslušných noriem.

23. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

24. Integrálnou súčasťou práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 46 ods. 1 ústavy) je povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, čo predstavuje záruku toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Náležité odôvodnenie rozhodnutia ako prostriedok k zamedzeniu svojvôle súdu má súčasne zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť jeho rozhodovania. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu má účastník konania právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka (resp. strany) na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 176/2020).

25. Podstatou ústavnoprocесnej zásady rovnosti účastníkov v konaní pred orgánom súdnej ochrany je to, že všetci účastníci civilného sporového konania majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán (m. m. PL. ÚS 8/2016). Právo predkladať argumenty a navrhovať dôkazy je podstatou súvisiacej „rovnosti zbraní“, avšak je vo vzájomnej interakcii s voľnou úvahou

súdu slúžiacou ako limit na pripustenie navrhnutých dôkazov. Voľná úvaha súdu je pomerne široká, hoci má svoje obmedzenia vyplývajúce z práva na spravodlivé súdne konanie.

26. Zmyslom procesných garancií podľa čl. 47 ods. 3 ústavy je zabezpečiť, aby bola účastníkovi konania (sporovej strane), na ktorého sa tieto garancie vzťahujú, poskytnutá zo strany príslušného orgánu verejnej moci rozumná a dostatočná možnosť uplatniť svoj vplyv na priebeh a výsledok konania využitím svojich procesných práv za podmienok, ktoré ho nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhým účastníkom konania (III. ÚS 153/2007).

27. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07). Ani Európsky súd pre ľudské práva neskúma, či sú dôvody uvedené v rozhodnutí vecne správne (Van de Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, séria A, č. 299, § 61, správa Európskej komisie pre ľudské práva vo veci Fouquet v. Francúzsko, Recueil I/1996, s. 29). Je vecou ústavnej zodpovednosti celej sústavy všeobecných súdov, aby chránili zákonnosť spôsobom, ktorý je vecne správny, primerane odôvodnený a nie je arbitrárny.

28. Ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (III. ÚS 119/03, I. ÚS 12/05, IV. ÚS 238/07, II. ÚS 75/2021). O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

29. Ústavný súd ešte pred tým, ako zaujme podrobnejšie stanovisko k jednotlivým námietkam sťažovateľky, konštatuje, že v napadnutom rozhodnutí nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné so základným právom na súdnu ochranu, na spravodlivé súdne konanie či s právom na rovnosť účastníkov súdneho konania. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti v zásade opakuje svoje skoršie (odvolacie) námietky vo vzťahu k návrhu jej veriteľa na vyhlásenie konkurzu a k právnomu posúdeniu splnenia podmienok na začatie konkurzného konania a vyhlásenie konkurzu na jej majetok.

30. K námietke o uznaní existencie pohľadávky na náhradu trov konania ústavný súd uvádza, že sa s ňou krajský súd vysporiadal ústavne prijateľným spôsobom v sťažovateľkou odkazovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia. Podrobne a dostatočne sa vyjadril aj k dôsledkom včasného neprihlásenia tejto pohľadávky do konkurzu na majetok [REDAKOVANÉ] Strážske v likvidácii, k ich plateniu právnomu zástupcovi a významu podania dovolania proti právoplatnému rozhodnutiu, ktorým boli tieto pohľadávky priznané.

31. K námietke o posúdení oprávnenosti a účinnosti uplatňovania pohľadávok ústavný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia nezistil prítomnosť takého rozporu, ktorý by znamenal porušenie označeného práva na spravodlivý proces. Závery krajského súdu sú primeranou reakciou na odvolacie námietky o predčasnosti a neprípustnosti návrhu na vyhlásenie konkurzu z dôvodu zverejnenia doplnenia súpisu majetku úpadcu [REDAKOVANÉ], v Obchodnom vestníku v deň podania návrhu na vyhlásenie konkurzu. Konštatovanie o nepreukázaní vylúčenia pohľadávky zo súpisu podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], vníma ústavný súd ako odpoveď na súvisiacu odvolaciu argumentáciu sťažovateľky o podaní vylučovacej žaloby na Okresnom súde Bratislava I. Ak sa sťažovateľke zdá spojenie týchto odpovedí krajského súdu na jej námietky ako rozporné, ústavný súd tento názor nezdieľa. Zároveň dodáva, že aj keby sa stotožnil s jej nazeraním, nedostatok odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu nespôsobuje takú vadu napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorej dôsledku by boli dôvody rozhodnutia (odôvodnenia ako celku) nezrozumiteľné.

32. K námietkam proti postupu okresného súdu vo vykonaní dokazovania o existencii doložiek právoplatnosti a vykonateľnosti predložených súdnych rozhodnutí v registri doložiek právoplatnosti ústavný súd uvádza, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu dáva zrozumiteľné odpovede na námietky sťažovateľky. Z predložených listín vyplýva, že okresný súd bez ďalšieho sám iniciatívne nelustroval v registri doložiek právoplatnosti, ale išlo o jeho reakciu na oznámenie pôvodného navrhovateľa o neúspechu jeho žiadosti o vyznačenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti (uznesenia o trovách a opravného uznesenia z 28. augusta 2019) na Okresnom súde Michalovce. Takýto postup ústavný súd nepovažuje za ústavne rozporný, keďže navrhovateľ sa pokúšal splniť výzvu okresného súdu na predloženie dôkazov, čo nemohol úspešne splniť z dôvodov, ktoré mu nemožno rozumne pričítať, keďže to záviselo od súčinnosti iného subjektu (Okresného súdu Michalovce).

33. Hoci (pôvodný) navrhovateľ nepreukázal pohľadávku spôsobom podľa § 12 zákona č. 7/2005 Z. z., konkrétne okolnosti prípadu, osobitne spomenuté dôvody na strane Okresného súdu Michalovce, pre ktoré navrhovateľ nezabezpečil napriek výzve okresného súdu doložku právoplatnosti a vykonateľnosti, považuje ústavný súd za akceptovateľné dôvody na vykonanie dôkazu aj bez návrhu, a to bez toho, aby sa tento postup dostal do rozporu s ústavným právom na rovnosť účastníkov konania. Krajský súd vhodne spomenul aj potrebu zohľadniť právo účastníka konania na prístup k súdu. Podľa ústavného súdu nešlo o ústavne neprípustný prípad vnášania nových skutočností a dôkazov do priebehu dokazovania súdom z vlastnej iniciatívy. Pôvodný navrhovateľ na výzvu okresného súdu predložil rozhodnutia o prostriedkoch nápravy, resp. o opravnom prostriedku (uznesenie Okresného súdu Michalovce č. k. 16 Cb 1/2012-1017 z 24. októbra 2019 a uznesenie krajského súdu č. k. 2 Cob 147/2019 z 31. decembra 2019), ktoré nepochybne svedčili o formálnom uzavretí rozhodovania o trovách konania. Zabezpečenie doložky okresným súdom je tak dôkazom o jeho materiálnom prístupe k ochrane procesných práv a preklenutím dôkaznej núdze nezavinenej účastníkom konania. Rozsah vlastného zisťovania okresného súdu bol obmedzený (osvedčovanie vykonateľnosti konkrétnych súdnych rozhodnutí) a zodpovedal informačnému deficitu na strane pôvodného navrhovateľa.

34. Sťažovateľka svojimi argumentmi, ktoré mala možnosť predniesť už počas konania okresného súdu, nespochybnila samotnú skutočnosť, že označené rozhodnutia (uznesenie o trovách, opravné uznesenie z 28. augusta 2019) boli vykonateľné, ako to príhodne pripomenul aj krajský súd. Ani jej súvisiace námietky o právnej nezáväznosti údajov zistených okresným súdom neobstoja

na ústavnoprávne spochybnenie napadnutého uznesenia krajského súdu, keďže boli založené na zisteniach vo vzťahu k iným rozhodnutiam Okresného súdu Michalovce ako tým, o ktorých právoplatnosť a vykonateľnosť práve išlo.

35. K úvahám sťažovateľky o obmedzení iniciatívneho vyhľadávania dôkazov súdom postupujúcim podľa Civilného sporového poriadku ústavný súd na objasnenie dodáva, že tento predpis sa použije na konkurzné konanie primerane (§ 196 zákona č. 7/2005 Z. z.). Krajský súd sám poukázal na § 185 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ktorý obsahuje výnimku zo zásady, že v sporovom konaní súd nemôže vykonávať iné ako navrhnuté dôkazy. V tejto súvislosti ústavný súd upriamuje pozornosť aj na § 197 ods. 8 zákona č. 7/2005 Z. z., ktorý modifikuje koncepciu dokazovania uplatňovanú v „klasickom“ sporovom konaní. Podľa odbornej literatúry „... umožňuje súdu výnimočne vykonať v konaniach podľa tohto zákona aj také dôkazy, ktoré účastníci nenavrhl, ak je to nevyhnutne potrebné na zistenie skutkového stavu. Tento postup prichádza do úvahy napr. pri rozhodovaní o veriteľskom návrhu na vyhlásenie konkurzu alebo pri návrhu na potvrdenie reštrukturalizačného plánu a pod. Uvedené ustanovenie umožní súdu plniť súdnu kontrolu konaní podľa KR, ktorá je nevyhnutná predovšetkým z toho dôvodu, že časť právomoci v týchto konaniach prešla na správcu a časť na veriteľov, ktorí sú účastníkmi konania a vykonávajú svoje práva prostredníctvom veriteľských orgánov. V takomto nehomogénnom zoskupení s pluralitou záujmov pri nerovnakom postavení veriteľov (podľa výšky pohľadávok) môže dôjsť u niektorých účastníkov konania ku konaniu v zhode vrátane správcu na ujmu ostatných účastníkov konania. Zároveň tieto konania strácajú povahu sporového konania, a preto je potrebná zvýšená aktivita súdu. Z týchto dôvodov zákon správne vykonal príklon k vyšetrovacej zásade.“ (ĎURICA, M. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár*. 4. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 1379.)

36. Odôvodnenie napadnutého uznesenia k vykonaniu dôkazov súdom v konkurznom konaní zodpovedá zmyslu a účelu zákonných ustanovení, judikatúre ústavného súdu, ako aj názorom odbornej literatúry. Podľa názoru ústavného súdu nešlo o neprípustný prípad zvýhodnenia jednej strany konania na úkor protistrany.

37. K pochybnostiam sťažovateľky, či register doložiek právoplatnosti a vykonateľnosti súdnych rozhodnutí, do ktorého nahliadol okresný súd, je verejným registrom podľa § 185 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ústavný súd uvádza, že tejto otázke chýba ústavnoprávny rozmer. Ide o interpretáciu a aplikáciu podústavného práva, ktorá patrí v prvom rade do právomoci všeobecných súdov. V odpovedi krajského na túto otázku ústavný súd nezistil prvky arbitrárnosti ani výklad dotknutého ustanovenia v rozpore s jeho zmyslom a účelom. Len na doplnenie ústavný súd uvádza, že Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky na svojom webovom sídle označuje tento register za verejný.

38. Ani výhrady sťažovateľky k záveru krajského súdu, že doložka právoplatnosti a vykonateľnosti nemá povahu rozhodnutia, nie sú spôsobilé založiť záver o porušení jej práv. Opäť ide o otázku podústavného práva, ktorou sa všeobecné súdy opakovane zaoberali (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 VCdo 6/2019 zo 7. októbra 2020), a krajský súd vychádzal z ustáleného nazerania na doložku právoplatnosti ako na osobitný úkon súdu, ktorým osvedčuje, že nastali niektoré právne skutočnosti, a nie ako na súdne rozhodnutie.

39. K námietke o nepredložení uznesenia Okresného súdu Michalovce č. k. 16 Cb 1/2012-984 z 12. septembra 2019 pôvodným navrhovateľom sa krajský súd jasne vyjadril tak, že ide

o formalistickú požiadavku. Tento záver nepovažuje ústavný súd za arbitrárny či zjavne neodôvodnený, ak týmto rozhodnutím bolo skutočne opravené len záhľadie skorších rozhodnutí.

40. Odpovede krajského súdu na odvolacie námietky súvisiace s úhradou preddavku nevybočujú z ústavne prijateľného výkladu § 13 zákona č. 7/2005 Z. z.

41. Krajský súd aplikoval na zistený skutkový stav relevantnú zákonnú úpravu, vysporiadal sa so všetkými podstatnými argumentmi sťažovateľky a z jeho rozhodnutia je zrejmé, akými úvahami sa riadil pri právnom posudzovaní veci. Vyjadril sa k podstatným námietkam, zrozumiteľne odôvodnil svoje skutkové zistenia a právne posúdenie rozhodujúcich skutočností. Ústavný súd považuje odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu vnímané v spojitosti s uznesením okresného súdu o vyhlásení konkurzu za výsledok postupu v súlade so zásadou ústavne konformného výkladu, pretože nepoužil taký výklad dotknutých ustanovení, ktorý by poprel realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb.

42. Sumarizujúc uvedené, nemožno závery, ku ktorým krajský súd vo veci sťažovateľky dospel, označiť za svojvoľné (arbitrárne), ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 47 ods. 2 ústavy alebo s čl. 6 ods. 1 dohovoru, práve naopak, ústavný súd ich považuje za ústavne udržateľné. Krajský súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil dôvody, pre ktoré potvrdil ním preskúmané rozhodnutie. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi postupom a napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom označených základných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

43. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo. Z uvedeného dôvodu ústavný súd osobitne nerozhodoval ani o návrhu sťažovateľky na vydanie dočasného opatrenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu